

Закінчення. Поч. на стор. 1.

— Індонезійську? Як це тобі вдалося?

— Дуже люблю Індонезію, тому в мандрівках найдовше мешкаю саме в цій країні. Вважаю її своєю другою Батьківщиною. Там — хороші, гостинні люди, дуже ширі, на відміну від, скажімо, того ж Таїланду, де ще «зіпсованого» туристами. Таїці, побачивши іноземця, одразу усміхаються, однак ці їхні усмішки — немов приклеєні до обличчя, несправжні, то все — гра на публіку... Натомість індонезійці — відкриті й дуже добре ставляться до «білошкірих» гостей. Вони радіють усьому, мов діти! Нікому не заздрять, не чубляться між собою через кожну дрібницю, чуйні, неагресивні, веселі, товариські...

— Таке може бути?
— Авжеж!.. Це така дивовижна філософія, особливий спосіб життя, який мені подобається, — радіти буквально кожному прожитому дню! Вранці прокинувся — чудово, що так гарно поспав, потім поспідав — от і добре (міг же й не поспідати)... І так — цілісний день!.. А увечері ніхто не поспішає усамітнитися перед телевизором, мешканці охоче, приязно спілкуються між собою, разом співають, танцюють. А ще — там є вулкани, гори, котрі я люблю підкорювати самотуж-

Автостопом!

Мандрівник-екстремал Михайло Павлюк підкорює вулкани та джунглі

ки, без провідника... Також багато кілометрів пройшов джунглями.

— Не страшно?
— Ні, якщо мати певний досвід. Я — не турист, а мандрівник-екстремал, котрий подорожує автостопом, а ще — пішки. Не раз і ночував у джунглях — сам, у наметі. Чудові відчуття!
— Кажуть, під час цієї подорожі ти став вегетаріанцем?
— Правда. Зовсім не вживаю м'яса, риби, яєць... І добре почувався. Вагаля, я і раніше розмірковував над цим, а остаточно переконався, коли переглянув кінострічку «Земляни» (її зазвичай забороняють — офіційно чи неофіційно), але вона є в Інтернеті. Не хочу нікого агітувати (кожен сам має вирішувати, що їсти й пити). Пам'ятаю, в дитинстві мені смакувала курятина. А зараз — ні, адже ми — люди, наділені інтелектом та духовністю, не повинні нікого вбивати, нищити довкілля — так я вважаю.
— Людям, насправді, потрібно небагато...

— Міцне здоров'я, кохання, улюблена справа (робота до душі). А ще — не боятися, поводитися гідно, почуватися вільним, а не рабом та холопом. І втілювати свої заповітні мрії! Я в дитинстві дуже хотів подорожувати, отож, попри обставини, наважився кардинально змінити власне життя і аніскільки про це не шкодую. Можливо, після всіх цих мандрівок я — вже більше азіат, ніж європейець, — усміхається Михайло.
— Але мене це підходить.
— Знаю, ти почав бігати марафони!
— В Індонезії проходять такі змагання з бігу в горах. Це надзвичайно цікаво. Гарний спосіб перевірити свої можливості — силу духу, витривалість, спритність. Причому в горах це — значно складніше! Наприклад, під час мого другого марафону-змагання в гірській місцевості на старт вийшло понад 60 спортсменів, а до фінішу дісталося п'ять осіб... Перший свій тайкий

марафон я програв, не розрахував сили, а от другий — виграв... Неймовірно відчуття! Втім, тепер мені цікавіше бігти супермарафони — понад 50 кілометрів. Ще — випробування на міцність! Якщо поряд не було якоїсь цікавої гори, біг просто по дорозі — хоча би кілометрів п'ятдесят поспіль. Головне — рухатися, а не сидіти на місці!
— А як щодо інтимних зустрічей?
— Відверто кажучи, мені подобаються індонезійські дівчата. Вони — та-

Михайло Павлюк, мандрівник-екстремал

підкорює вулкани та джунглі

кі ширі, привітні, гостинні. Сприймають мене таким, як є, не намагаються якоюсь шпелити, перевиховувати. Наразі я — неодружений, а як буде далі — побачимо. Наші українці — теж вродливі! Але яка українка сприйме мій спосіб життя?.. Я ж мандруватиму далі, хоч, звісно, не проти подорожувати удвох, із коханою жінкою.
— Розумію, тобі не надто приємно це згадувати, однак, якщо можна, розкажи, будь ласка, що ж там трапилось в Камбоджі? Адже ти потрапив до тамтешньої в'язниці для мігрантів...
— Ну чому ж неприємно? Це такою пригода, причому повчальна. На своїх помилках теж треба вчитися, це нормально. Що ж трапилось? Після таких досить тривалих мандрів у мене в паспорті вже не було жодної вільної сторінки. Я ж мандрував Азією автостопом і всі ці роки жодного разу не був в Україні. От і вийшло, що нову візу просто нікуди ставити... А я ж збирався повертатися додому, в Україну. Отже, потрібно було мініатюризувати паспорт. Тому, перебуваючи в Малайзії, я зайшов до українського посольства та пояснив їм проблему... Однак наші дипломати відрагували досить дивно — заходилися пояснювати, що не можуть нічим зарадити. Мовляв, для того, аби одержати новий український паспорт, потрібна віза на проживання в Малайзії протягом півроку! Та ж сама ситуація — у В'єтнамі, Камбоджі...
— Але як же так? Співвітчизник, можна сказати, потрапив у біду, а рідні дипломати лише руками розв'яли!
— Можливо, вони до такого просто не змогли. Я намагався їм пояснити.

міти країну, пошвендявши лише з групою туристів...
— Узагалі, аби просто подивитися ту чи іншу архітектурну пам'ятку, ніяк достатньо набрати її в «Гуглі», відкрити посилання і потім скільки загодно милуватися світлинами в Інтернеті.
— А ось коли ти ходиш від одного індонезійського села до іншого, ночуєш у тамтешніх оселях, розмовляєш із жителями індонезійською мовою чи видираєшся на вершину їхньої найкрутішої гори, — це зовсім інше. Власне, це ж не просто такі собі гульки... З кожної подорожі я привожу сотні різноманітних світлин, багато незвичайних вражень, нотаток. Власне, про мою попередню мандрівку Азією ми з тобою, Сергію, цілу книжку створили, котра, знаю, досить-таки популярна.
— Королі і «капуста», або неімовірні пригоди українця Павлюка... Ії, до речі, можна скачати в Інтернеті, зокрема з бібліотечних сайтів...
— Так, я бачив. Отже, від цього не тільки мені користь, а й людям. Адже всі більше українців цікавлять екстремальними подорожами, автостопом. Я ж, можна сказати, не лише мандрівник, а й подекуди — журналіст, блогер, письменник... Та мене чомусь не зрозуміли. Втім, як кажуть, що не сталося, то — на краще. Отримав би новий український паспорт, можливо, це кілька років повертався би назад... А так — уже вдома! — усміхається, махнувши рукою.
— Але в Камбоджі довелося посидіти в їхній буцагарні для нелегалів...
— Що вдієш? Прострочив візу... Треба було повертатися через Не-

пал. Однак знайшов начебто дешевий квиток із Камбоджі. У паспорті моему не було місця, тож мені поставили візу буквально зверху на індонезійській, хоч це й неправильно. Втім, до Камбоджі впустили, і тут з'ясувалося, що квитки значно подорожчали... Все ж спробував заробити ті гроші, проте не вийшло. Усвідомлював, що за кожен день простроченої візи доведеться платити аж п'ять доларів, та нічого не зміг удіяти. Так і жив із простроченою візою вісім місяців, сподваючись на диво.
— Тобто схопила тамтешню поліцію?
— Один із працівників готелю, побачивши мій «підозрілий» паспорт, одразу ж викликав поліцію. Мене затримали і спровадили до їхньої в'язниці. Просидів там 18 днів. Умови — так собі... Кімната — на трьох осіб, спали ми на підлозі, не можна було нормально помитися в душі — тільки за допомогою квішкіа і лише холодною водою. Найгірше, що нас не випускали на подвір'я. Звісно, я, звиклий до свободи, почувався незатишно. Добре, що можна було хоча би вмикати ноутбук, відкривати Інтернет, заходити на Фейсбук та писати електронні листи друзям — просити про допомогу.
— Власне, що вимагала поліція?
— Авіаквиток на зворотну дорогу... Сказали: «Якщо матимеш квиток — випустимо з Камбоджі... Лише занесемо твої дані в «чорний список», і ти не

зможеш протгом п'яти років бувати в нашій країні». Ну й хай, невелика втрата! А ось на квиток потрібні були кошти — приблизно 450 доларів. А у мене навіть картки тоді не було — теж прострочена. Спасибі друзям — дуже мене вичували, знайшли гроші!
— Знаю, тебе навіть провідувала у в'язниці чернігівська журналістка Віра Сдемська...
— Авжеж. Я також написав їй листа, а вона раптом відповіла: «Я тут, у Камбоджі». З'ясувалося, що Віра теж там мешкає. Можете собі уявити, як мені пощастило?! Оперативно відгукнулася «Деснянська правда», Інтернет-видання «Високий Вал», оприлюднивши моє прохання про допомогу. Ну і я зустрівся з українським консулом у Камбоджі, аби він принаймні знав, що ж сталося з громадянином нашої держави.
— Як відрядував дипломат?
— Начебто пообіцяв допомогу... Однак усе вирішилося просто — друзі збрали кошти, і я придбав квиток на літак. Добре, що все-таки мав таких надійних приятелів, а то міг би просидіти в тій камбоджійській тюрмі і три місяці, й навіть півроку... Бо там такі правила — без квитка б не випустили...
— Гаразд, ти — вже вдома! Які тепер плани?
— Після попередньої трірічної подорожі країнами Азії я півтора року мешкав у Нізакві. Допомогав батькам. А тоді знову заснувався за мандрами і врешті-решт вирушив у путь. Як буде тепер, чесно кажучи, не знаю. Поки що житиму вдома. Проте, розумію, що просто не зможу без мандрів, екстриму та нових захоплюючих вражень.

Спілкувався Сергій ДЗЮБА

Зорепад

ВЕСНА. ЛЮБОВ. ГЛІБОВ

У Чернігові прекрасно вшанували видатного земляка Леоніда Глібова. Класик був би щиро задоволений, адже в обласній універсальній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка водночас відзначали початок весни, Всесвітній день письменника, а головне — день народження видатного українського поета, байкаря, журналіста, видавця, автора геніальної пісні «Стоїть гора високая». І урочисто нагородили цього-річних лауреатів престижної премії імені Леоніда Глібова.

них програм (хормейстер — заслужений працівник культури України Микола Борщ).

А далі Михайл Ткач нагороджував лауреатів, наголосивши, що всі вони — безперечно, люди достойні, патріотичні й талановиті, справжня національна еліта України.

Першою отримала почесну відзнаку письменника, головної редактор Чернігівської обласної газети «Деснянська правда» Людмила Пархоменко. Її відзначено за книгу віршів «У цього неба дивні кольори» та значний внесок у пропаганду української літератури. Пані Людмила подякувала за таку довіру організаторам свята зазначивши, що це — не лише її особиста заслуга, а й усього творчого колективу «Деснянської правди», що докладає всіх зусиль, аби радувати читачів якісними матеріалами. Ми й надалі підтримуватимемо обдарованих авторів із Чернігівщини та наших відомих земляків, неодмінно друкуватимемо літературні сторінки «Деснянської зорі», пропонуємо високу духовність, любов до рідного краю і нашої незалежної України. Проникливо Людмила Пархоменко прочитала і свої чудові, світлі вірші.

Капела бандуристів імені Остапа Вересая та Олексія Биша

У номінації «проза» нагороджено знану українську письменницю Анну Багрянну, котра зараз мешкає в сонячній Болгарії. Анна — дружина видатного болгарського поета Димитра Христова. Цікава поетеса, прозаїк, драматург, художниця, яка надзвичайно активно пропагує українську літературу у світі. Недаремно її називають «нашим послом на Балканах». Анна Багрянна отримала премію Глібова за свою повість «Геня» про видатного українського політика Славу Стецько. Як на мене, так високоаталановиті й патріотичні книжки потрібно вивчати в наших школах та університетах.

Також щиро аплодували лауреатам — нашому земляку, письменнику з Сум Петрові Нестеренку, журналісту і краєзнавцю Олександрові Ясенчуку, професору Ніжинського державного університету імені М. Гоголя Григорію Самойленку, чий доробок — 60 різноманітних книг, та заслуженому артистові України, акторові Чернігівського Молодіжного театру Олексієві Бишу.

А завершили це чудове свято уривком із вистави за геніальним твором Олександра Довженка «Зачарована Десна» у блискучому виконанні Олексія Биша, котрий сам цю виставу й поставив, та капели бандуристів імені Остапа Вересая.

Сергій ДЗЮБА, лауреат премії імені Леоніда Глібова

На це свято збралося багато відомих людей, також у залі було немало й молодих обличчя. Ведучи такого незабутнього дійства — очільник Літературної спілки «Чернігів» та журналу «Літературний Чернігів», голова журі премії імені Л. Глібова Михайл Ткач і співробітник бібліотеки імені В. Г. Короленка Вікторія Солонюкова — створили теплу атмосферу любові, гармонії та радості. Сподобалася всім і книжкова виставка «Сузір'я зачарованої Десни», де, зокрема, представлені справді унікальні, раритетні видання Леоніда Глібова й дослідження його життя і творчості, наприклад, літературознавчі статті наших видатних земляків — Бориса Грінченка та Олександра Дека.

Зворушило прозвучала пісня на слова Глібова, яка вже давно стала народною. «Стоїть гора високая» — то вже візитівка нашої Чернігівщини! А виконала цю чарівну українську пісню відома далеко за межами рідної України капела бандуристів імені Остапа Вересая обласного філармонічного центру фестивалів та концерт-

Долі людські

КУЛЬБАБКА НА ВІТРАХ ЧАСУ...

Закінчення. Поч. на стор. 1.

— Там під усіма містами шахти порито, і з-під Ханженкового шахта тягнеться до Макіївки й Донецька, — розповідає Катерина Іванівна. — Мій будинок був поряд із териконом. Привезли й поставили біля нього ту машину з «градом». Тут — асфальт, тут — зупинка, будинки. І «град». Почали стріляти через нас із обох боків. От у багатоквартирному будинку було тринадцять квартир. Майже нікого не залишилися, коли той жак та обстріли почалися. Тільки один чоловік у будинку мешкав — далеко від мене. Спочатку я не могла вийти, бо ногу зламала. Може, й добре, що шугтильгала та зупинялася. Одного разу йшла, зупинилася, а переді мною автобусну зупинку розбомбили. Там така була яма, що три дні закопували. Як ногу трохи підлікувала, збрала речі у два мішки (поки один донесла до машини, інший украл). Поїхали з найближчим водієм на залізничну станцію. До неї поїхали, а добіралося дві. Стріляють, дрони на землі лежать розірвані, диводіло об'їжджали.

Взяла квиток на поїзд до Києва. А там мене зустріч охук. На Донбасі залишилися все — нові меблі, новесенький холодильник, телевизор, килими. Ми в хаті шпалери молоком клеїли — так гарно у мене було. А тепер знайомі розповідають, що огорожу зняли, все з хати повинесли. Розгляди, що бачили, нема нічого. Сумую за нажитим, але залишитися було неможливо... А головне — там могили сина й доньки... «Пам'ятники їм гарні зробила, квіти насадила, огорожу завжди фарбувала. Хто до них на Радуніцю прийде? Не доберешся, не прибереш тепер. Там і дало мене місце поряд із їхніми могилами...»

Катерина Іванівна — мов кульбабка на вітрах часу... Проте на диво стійка. Ніколи життя не ставилося до неї ласкаво, як, буває, до інших. Вийшла заміж, а чоловік п'яничив, іще й бився. Катерина чотири рази зверталася до міліції. Чоловіка садили. А він повертався звідти, діти плакали, пробачала. А чоловік — знов за воєна. Насилу від нього відкараскалася. Сама виховувала трьох дітей — двох доньок і сина. Раю, Сашка та Люду. І всіх втратила. Так трапилось. Старша донька жила в Одесі. Була заміжня за військовим, саме очікували на нову квартиру. Застудилася. Лікували. Під час уколу ввели повітря у вену. Померла 1975 року.

Син загинув — розбився на своєму мотоциклі в 1970-му. Через кілька тижнів мав одружитися. Як Катерина Іванівна ненавидить мотоцикли: колеса би проптикала. Син того вечора спізнався на роботу, випросився: «Мамусю, можна я ще раз на мотоциклі поїду»? Скільки людей прийшло на його похорон. А мали би прийти на весілля...

Молодшу доньку вбили чотири роки тому, коли вона поверталася з роботи, в лісопосаді. Забрали 600 гривень, які при ній були, та вкинули тіло у ставок. Того року було аж чотири подібні випадки на цьому ж місці.

Та що ж за доля така! А от мала переїжджати в такому віці. Особливо Катерину Іванівну вразив «Смерч». Вона називає його «смерть». Каже: «Я знаю, що таке «смерть». На водакці міна застрягла, коли летіла. Воно було таке велике, червоне, страшне. Просто над головою проскочило. Думала, що то літак. За терикон полетіло...»

Так прангнеться, щоби тут, на городнянській добрій землі, після всього пережитого та побаченого, відірлілася її серце, були й догляд, як і належить за віком, і співчуття за все нелегке життя. Аби не залишили городнянці цю тендітну жінку-кульбабку без своєї широти та співчуття...

Тринадцятий рік — рік барана. Україну (її народ) почали немилосердно стригти, розуміючи, що новий господар — Росія — пустить її «на шашлик». Проте я знаю випадки, коли розлючений баран збивав із ніг навіть бугая. І він (народ) таки збив. Відмова від європейського напрямку вивела на вулиці мільйонні маси народу. Яким не був міцним лад Президента — він упав у єдиний мить. Ох далі б трішки розуму нашому баранові! Чотирнадцятий рік — лиса хитрого, потайної тварини з родини собачих.

Ми й досі не знаємо (та чи коли й дізнаємося), що діялося-чинилося навколо Криму. І кому цей Крим належатиме через 10 років? Росії — сумніваюся. Україні — хто знає?

А Крим же можна було відстояти (думка військових) навіть із розваленою армією. Чому хитрий лис так незрозуміло повівся із «самостійниками» Донбасу-Луганська? І чому лис породив волонтерський рух? Мабуть, почав рятувати лісеньга? Тут він перехитрив загарбника. Той ну аніскільки ж не сподівався на такий поворот справи. Маючи таку потужну військову машину він, вимотуючи внутрішні ресурси, товчється на тих територіях (власне — п'ятакчу) й досі. І для нього це може закінчитися дуже невесело.

П'ятнадцятий рік — рік коня. Безперечно, це тяглова, сумирна, роботяща тварина.

Але ми забуваємо, що є ще й дикий кінь-тарпан. Коли у роботі працюєш від цих гени, він стає надвидки й вершник може так хрпанутися обзем, що мало не здається. А на слабкого тоді вже накинеться й вороня. Небезпечно навіть свійському ко-

неві заходити заду. Не один вовк недоразувався своїх гострих зубів. Армія відновила безодатність. У нас навчаються спеціалісти НАТО. Кінь упевнено передає булаву збурю.

Шістнадцятий рік — рік зубра. Дикий бугай — тварина дуже незалежна, коли його довести до краю. В суєдному сільці Шумейках була колгоспу чи то вивести хотів, чи завести гогова до хліва. Так сумирна свійська тварина притисла того голову колгоспу до стіни рогатим лобом і трохи потрамила. Тепер на подвір'ї колись непоганої ферми, яку розорив сучасний власник, горбочок із іржавою зрочкою на піраміді... А зубр — це ж дикий бугай. І сила у нього дика.

Якщо молодянку, кажуть очевидці, загрожую небезпека, а саме та вона є сьогодні, старі зурби беруть телст у середину, і тоді мало хто врятується від їхніх страшних ріг. Тож подивімося на зміни й на зрушення у країнській бік для народу нашого.

Ну а про рік оленя-кози ми говоритимемо вже наступного року в ці весняні дні.

З Новим роком Зубра вас, дорого краєни!

Іван ПРОСЯНИК, спеціальний кореспондент «ДП»

З Новим роком вас, краєни!

Другий ступінь: 2009 — рік тура-бика-вола. 2010 — рік ведмеда. 2011 — рік верана-кабана. 2012 — рік вовка-собака. 2013 — рік барана. 2014 — рік лиса. 2015 — рік коня. 2016 — рік зубра. 2017 — рік оленя-кози. 2018 — рік куніци. 2019 — рік kota. 2020 — рік зайця.

Невідомі сторінки слов'янства

З Новим роком вас, краєни!

Третій ступінь: 2021 — рік лелеки. 2022 — рік грижа. 2023 — рік орла. 2024 — рік голуба. 2025 — рік беркута. 2026 — рік ластівки. 2027 — рік боривитя. 2028 — рік соловейка. 2029 — рік яструба. 2030 — рік дятла. 2031 — рік сови. 2032 — рік чайки.

Красиво. Бездоганно. Довершено. Чітко. Ми ж, відчувавшись своїх звичаїв, перетворившись на Іванів, свого роду не змілячих, цивілізованих дикунів, ще плондрюють та винищують усе й все повсюдно, перетворюючи Землю-матір на огроменне пустелю та смітник. Вона, як жива надістота, я певен, «віддає» нам за це святотатство страшними зрухами-катастрофами, як відчувала попередні цивілізації.

І Авеста, і Сказання Гільгамеша, і Біблія це чітко фіксують. Або ж одумався, або підемо шляхом попередників. Цього року Земля дасть нам перший знак.

Тож розгляньмо попередні роки буття нашої Вітчизни. Й чи збігається часоплин із характерами символу того чи іншого року.

Горизонтальна — уособлює життя і діяльність наших прабатьків на своїй святій землі. Наводимо ж ці три цикли.

Перший ступінь: 1997 — рік дуба. 1998 — рік пшениці. 1999 — рік липи. 2000 — рік жита. 2001 — рік явора. 2002 — рік ячменю. 2003 — рік тополі. 2004 — рік вівса. 2005 — рік калини. 2006 — рік гречки. 2007 — рік яблуні. 2008 — рік материнки.

Ми й досі не знаємо (та чи коли й дізнаємося), що діялося-чинилося навколо Криму. І кому цей Крим належатиме через 10 років? Росії — сумніваюся. Україні — хто знає?

А Крим же можна було відстояти (думка військових) навіть із розваленою армією. Чому хитрий лис так незрозуміло повівся із «самостійниками» Донбасу-Луганська? І чому лис породив волонтерський рух? Мабуть, почав рятувати лісеньга? Тут він перехитрив загарбника. Той ну аніскільки ж не сподівався на такий поворот справи. Маючи таку потужну військову машину він, вимотуючи внутрішні ресурси, товчється на тих територіях (власне — п'ятакчу) й досі. І для нього це може закінчитися дуже невесело.

П'ятнадцятий рік — рік коня. Безперечно, це тяглова, сумирна, роботяща тварина.

Але ми забуваємо, що є ще й дикий кінь-тарпан. Коли у роботі працюєш від цих гени, він стає надвидки й вершник може так хрпанутися обзем, що мало не здається. А на слабкого тоді вже накинеться й вороня. Небезпечно навіть свійському ко-

неві заходити заду. Не один вовк недоразувався своїх гострих зубів. Армія відновила безодатність. У нас навчаються спеціалісти НАТО. Кінь упевнено передає булаву збурю.

Шістнадцятий рік — рік зубра. Дикий бугай — тварина дуже незалежна, коли його довести до краю. В суєдному сільці Шумейках була колгоспу чи то вивести хотів, чи завести гогова до хліва. Так сумирна свійська тварина притисла того голову колгоспу до стіни рогатим лобом і трохи потрамила. Тепер на подвір'ї колись непоганої ферми, яку розорив сучасний власник, горбочок із іржавою зрочкою на піраміді... А зубр — це ж дикий бугай. І сила у нього дика.

Якщо молодянку, кажуть очевидці, загрожую небезпека, а саме та вона є сьогодні, старі зурби беруть телст у середину, і тоді мало хто врятується від їхніх страшних ріг. Тож подивімося на зміни й на зрушення у країнській бік для народу нашого.

Ну а про рік оленя-кози ми говоритимемо вже наступного року в ці весняні дні.

З Новим роком Зубра вас, дорого краєни!

Іван ПРОСЯНИК, спеціальний кореспондент «ДП»

З Новим роком! З новим щастям! З буніним коломом! З слов'яним голосом!

«Щось цей Іван Просяник прилізвився з вітаням аж два місяці», — посміхнувшись здивовано читачі. Для кого на два, а для кого — на цілий п'ять. Адже коли на Русі ввели християнство, ми стали відзначати Новий рік як іудей — 14 вересня, відкинувши свій правдний хліборобський календар.

А могло бути, що ми б Новий рік зустрічали так, як і мусульмани. Адже перед хрещенням, як стверджу шанований історик Михайло Брачевський, послаючись на хорезмські джерела, Володимир таки прийняв іслам. Для цього малося й підґрунтя: на Русі було розповсюджене багатожонство. Сам князь мав величезні гареми у столярному граді, Вишгороді, Любечі. Але ось так охуба — випивка. А мусульманство ж забороняє оцю гідоту. Як і неробство, сквернослів'я. Князь Володимир був не просто короткозорим, на старість він осліп.

Далі Новим роком, як циган сонцем, крутив цар Петро (Кобила). А ж цей першосічневий Новий рік, хоч його й розробляли колись єгипетські жерці, прижився у Європі. О ті пори саме Ніл там розливається, починається весна. І у інших провідних народів, зокрема китайців, японців, Новий рік починається з приходом весни. Ну й ми культури цих етносів просто-таки із захопленням мавпуємо. А чого він ображається? У Китаї рік червонозадді мавпи. І у нас усі кіоски забиті цими кумедними створіннями. Ми і спрваді на них схожі! — це й як.

Кілька років тому заходжу в кабінет одного керівника сільгоспінтермества. Висить календарик. Бичок у капелюсі втупився в мене дурнувато поглядом, і підлис: «Ну що ти смотриш так сурово? Плотні неможнож — бюджет клево!» Одне слово — прихли!»

«Здається, народ вважають за бидло. Але він, виявляється, не хоче ним бути.

Ця думка, що чуже краще від свого, насаджувалася нам іще з часів України-Руси. Чужа віра краща. Чужі товари, традиції, імена. Гарні імена Клавдія, Лілія, Архип — і лязвою. Проте перше значить «культува», друге — «еліца». Третє — «конюх».

Від наших споконвічних Спасів кращим виявився Хелопун. У нас його вже на Халевіні перейменували (зрозуміло, чому...). В Чернігві-граді він є.

Але ж, виявляється, у нас був свій, український календар, тісно пов'язаний із космічними й земними циклами. У в'язаний з природою та людяною. Зовсім випадково цей календар (колода